

3N MOBİL İLETİŞİM SİSTEMİ VE ELEKTROMANYETİK KİRLİLİK BASIN TOPLANTISI

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) ile Gazi Üniversitesi Non-İyonizan Radyasyondan Korunma Merkezi (GNRK) 3. Nesil (3N) iletişim sistemi ve elektromanyetik kirlilik konusunda 3 Eylül 2009 tarihinde ortak bir basın toplantısı düzenleyerek, alınması gereken önlemler konusunda uyarılarda bulundu. EMO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Tarık Öden ve GNRK Merkezi Sorumlusu Arzu Fırlar'ın okudukları açıklamalarının tam metnine ve iki kurumun ortak önerilerine aşağıda belirtilmiştir.

3N MOBİL İLETİŞİM SİSTEMİ VE ELEKTROMANYETİK KİRLİLİK

Ülkemizde cep telefonu şirketlerinin mücadeleleriyle geçen bir sürenin ardından Kasım 2008 tarihinde yapılan ve mevcut 3 cep telefon işletmecisini de kısmen memnun eden bir ihale ile 3. Nesil cep telefonu şebekesi (3N) 30 Temmuz 2009 tarihinden itibaren hayatımıza girmeye başladı. Yaklaşık 3 yıldır gündemde olan 3N teknolojisi ne yazık ki bugüne kadar yalnızca cep telefonu şirketlerinin pazar kavgası boyutuyla ele alındı. Konunun, ülke ekonomisi, toplumsal yapı ve halk sağlığı boyutu ise bugüne kadar göz ardı edildi. 3N teknolojisinin pazara çıkışı ise, insanlara yapay bir özgürlük sunumundan tutun, gözetleme ve her şeyi kontrol toplumuna uzanan neredeyse "paparazzivari bir merak" enjekte edilerek teknolojik araçlara yüklenen büyüğü bir sahip olma tutkusuna uzandı.

3N'nin hayatımıza girmesiyle; dünyanın değiştiğini ve ülkenin bütün sorunlarından arındığını göstermeye çalışan bir süreçle karşı karşıya kaldık.

Görüntü veya veri iletiminde karşılaşılan sorunların giderilmesi ve daha yüksek hız limitleri için Avrupa ülkeleri 4N'ye geçmeye hazırlanırken yeni bir dünya kapısı olarak sunulan 3N'ye geçiş, Türkiye için teknolojiden yararlanmak ve hayatı kolaylaştırmak anlamında önemli bir dönemeç midir?

Bu konunun teknolojik, ekonomik, toplumsal ve halk sağlığı olmak üzere çeşitli boyutlarıyla ele alınması gerekmektedir.

Öncelikle 3. Nesil ifadesinin neyi anlattığını kavramak yerinde olacaktır. 1. Nesil, halk arasında araç telefonu olarak bilinen

ilk kablosuz seyyar telefonlardır. Dünyada 1970'li yıllarda üzerinde çalışılmaya başlayan bu teknoloji, ticari olarak 1981 yılında hizmete sunuldu. Bu teknoloji, 450 megahertz (Mhz) frekansında çalışıyordu ve kapsama alanı darlığı, ses kalitesi düşüklüğü gibi çeşitli teknolojik olumsuzlukları da içeriyordu. Türkiye'ye 5 yıl kadar sonra bu teknoloji geldiğinde dünyada yeni teknolojiler üzerinde çalışmalar sürdürülüyordu ve 1991 yılında bugün ülkemizde kullanılan cep telefonu görüşmesi anlamında ilk görüşme Finlandiya'da yapıldı. Ülkemizde araç telefonu girişinden 8 yıl sonra 900 Mhz frekansından iki cep telefonu şirketi faaliyet göstermeye başladı. Ardından 2000 yılında yapılan ihale ile 2001 yılında 1800 Mhz frekansından hizmet sunumu da devreye alındı. Aynı tarihlerde Avrupa Birliği'nde 3N lisansları verilmeye başlanmıştı. Bu dönemlerde Türkiye'de ise telekomünikasyon alanındaki kamu kurumlarının ve yerli sermayenin tasfiyesi süreci başlatıldı. Turkcell'de Haziran 2009 itibarıyla Çukurova'nın hissesi yüzde 13.8'de kalırken, Sonera yüzde 37.1, Alfa Grup yüzde 4.97, Nadash yüzde 4.26, HSL yüzde 3.97 hisse sahibi olmuştur. Telsim ise Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından 2005 yılsonunda Vodafone'a satılmıştır. Avea'daki kamu hisseleri ise Türk Telekom'un özelleştirilmesiyle Oger Telecom'a satılırken, Türk Telekom'da kalan kamu hissesi aracılığıyla kamu kaynağı da kullanılarak yabancı bir şirket elindeki (Telecom Italia) Avea hisseleri artık yabancı bir şirketin kontrolündeki Türk Telekom tarafından satın alınmıştır.

Türkiye'de 2N denilen cep telefonu işletmeciliğinde yaratılan özel tekel konumu zaten tartışmalı olurken, 3N için mevcut cep telefonu işletmecilerinin dışında piyasaya yeni giriş beklentisi de gerçekleşmemiştir.

Böylece cep telefonu işletmeciliği pazarında faaliyet gösteren 3 şirket mevcut pazar paylaşımlarına paralel olarak 3N'de hak sahibi olabilmişler ve 2100 frekansından yeni hizmeti sunmaya başlamışlardır. Görüntülü konuşma, seyyar hızlı İnternet erişimi sağlayacak olan 3N teknolojisinde yaygınlık sağlanabilmesi için ciddi altyapı yatırımı gereklidir. 3N için altyapı sorunlarını henüz aşmamış olan GSM sektörü, 81 ilin tamamının kapsama alanında olduğu izlenimini yaratarak vatandaşları yanıltmaktadır. Ülkenin tamamının kapsama alanında olması; ilgili yatırımların eksiksiz olarak tamamlanması ile mümkündür. Bilinçsiz ve yoğun bir tüketim toplumu oluşturulmaya çalışılmakta, ancak bunun topluma yüklediği maliyetler konusunda bilgilendirme yapılmamaktadır.

Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım cep telefonu işletmecilerine “Vatandaşın cebini fazla boşaltmayın” diyor. Aslında vatandaşın cebini boşaltan, sadece kamu denetiminden yoksun, pazardaki hakim durumlarına göre fiyat politikası uygulayan cep telefonu işletmecileri değildir. İletişim vergisi adı altında ve insanların haberleşme ihtiyacını lüks kategoride değerlendirerek, vatandaşa yolunacak kaz gözüyle bakan vergilendirme anlayışı da aynı işlevi görmektedir. Dünyada özel iletişim vergisi adı altında kesinti yapan tek ülkeyiz. İletişim üzerinden alınan vergi oranı Dünyada ortalama yüzde 17 iken, ülkemizde en az yüzde 43’tür. Teknolojik gelişmeler ve yeniliklerin insan yaşamına kattığı kolaylıkların, ağır vergilerle zorlaştırıldığını, hatta yeni vergi modelleri üzerinde hazırlıklar yapıldığını dikkate aldığımızda; teknolojik yeniliklerin hayata geçirilmesinde öncelik sırasının sermaye ve sermaye ile iç içe geçmiş devlet yapısının gelir ihtiyacı olduğu, halkın gelir düzeyinin ve sağlığının ise öncelikler listesinde yer almadığı görülmektedir. Bütün bunlar teknolojinin kime hizmet ettiği ve önceliklerinin neler olduğu sorularını akla getirmektedir.

Ülkemiz teknoloji üretmeyen, ancak teknoloji ürünlerini tüketen bir ülke konumuna sokulmuştur. Dışa bağımlılığı giderek artan bir şekilde zorunlu hale getiren politikalar, ülkemizin kısıtlı kaynaklarının çok uluslu şirketlere aktarılmasıyla sonuçlanmaktadır. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’nun (BTK) son yaptığı açıklamaya göre Mart 2009 itibarıyla Türkiye’de yasal olarak kullanılabilir kayıtlı telefon sayısı 104 milyondur ve 8.5 milyon telefon da kara listeye alınmıştır. En ucuz telefonun bugün 100 TL olduğu dikkate alındığında kara listeye alınmış olduğu için teknolojik çöp haline gelmiş olan 8.5 milyon telefonla Türkiye en az 850 milyon TL zarardadır. Yasal olarak kullanılabilir durumda olan kayıtlı 104 milyon telefon olmasına rağmen Haziran 2009 itibarıyla abone sayısının toplam 63.6 milyon olduğu dikkate alındığında 40 milyon 400 bin telefonun kullanılamaz olduğu ortaya çıkmaktadır. Kullanılmayan 40 milyon 400 bin telefon için yine en ucuz satış ücreti olarak 100 TL’den hesap yapılırsa; Türkiye’nin asgari bir hespla 4 milyar TL’den daha fazlasını havaya savurduğu ortaya çıkmaktadır. 3N teknolojisi daha ülkemize gelmeden cep telefonu satıcıları, 3N ile uyumlu 3 milyon adet cep telefonu hâlihazırda satmış bulunmaktadır. Yani 3N için şebeke altyapısı hazırlansa bile 60.6 milyon kullanıcının bu teknolojiye yararlanabilmek için yeni cep telefonu satın alması gerekmektedir. Dolayısıyla yeni teknolojinin tüm aboneler tarafından kullanılabilir olması

durumunda 60.6 milyon telefon daha çöp olacaktır. Yine 100 TL üzerinden hesap yapılırsa 6 milyar 60 milyon TL’lik daha yeni zararımız olacaktır. Üstüne 3N ile uyumlu yeni 60.6 milyon cihaz ithalatına gidildiği düşünüldüğünde zarar katlanmaktadır. Bugün piyasada 3N uyumlu telefonlar en ucuz 240 TL’den satışa sunulmakta, bu fiyat 1700 TL’lere kadar çıkmaktadır.

Yine en ucuz fiyat üzerinden hesaplama yapılırsa, halkın 3N’den yararlanabilmek için yeni cep telefonu satın alımına en az 14.5 milyar TL harcamaya ortadadır.

Bu gerçek karşısında, 3N ile Türkiye’nin iletişim alanında teknolojik çağ atladığını iddia etmek ciddi bir yanılgıdan ibarettir. Böylece iletişim alanında yüksek teknoloji ürünü sistem ve teçhizatları, sorunları ile birlikte satın almaya dayalı Türkiye’de yaşanan ilklere 3N ile bir yenisini daha eklemiş oluyoruz. Çok uzun sürmeyecek bir kaç yıl sonra, 4N ile bu ilkleri sürdüreceğiz. Bütün bu yaşananlar; ülkemizde yeterince önem verilmeyen ve teşvik edilmeyen üretime dayalı elektronik sanayi sektörü ve bu alandaki Ar-Ge çalışmalarında bir kez daha sınıfta kaldığımızın resmidir. Dünya devleri konumunda olan pazara egemen şirketler, muazzam bir propaganda ile tüketiciyi baskı altına almaya çalışmaktadır. Uluslararası pazarlara bağımlı olan Türkiye gibi ülkelerin teknoloji çöplüğüne dönüşmesi sağlanmaktadır.

Toplumsal gelişmeyi sağlayabilecek tüm iletişim teknolojileri gibi ne yazık ki 3N’de şirketlerin kar mantığı içerisinde bir oyun ve eğlence platformu olarak ele alınmaktadır. Bu da teknolojik gelişmenin toplumsal gelişmeyi motive etmesini ve toplumsal yararın açığa çıkmasını olanaksız hale getiren bir yaklaşımdır. Küresel sermaye, sadece kar odaklı bir anlayışla müşterilerine hizmet sunmayı hedeflerken; kamu sağlığı boyutu, kaynakların ekonomik ve ihtiyaca göre kullanımı ne yazık ki gözardı edilmektedir. Uzun süreli cep telefonu görüşmelerini teşvik eden, hatta çocukları bile cep telefonu kullanmaya teşvik eden yoğun reklam kampanyalarını endişeyle izliyoruz. Tüketim çılgınlığı boyutunda temel ihtiyaçlarımızın sınırlarını genişleterek teknolojiyi satın almak ve bunu bir aksesuar olarak kullanmak yerine; eğitime, bilme ve teknolojiye katkılarından hareketle bilgi toplumu kavramının içini dolduracak bir biçimde teknolojiye istisade edilmesi gerekmektedir.

Teknolojik gelişmeler insan yaşamının kalitesini arttırmasına rağmen, doğru kullanılmaması veya gerekli tedbirlerin alınmaması halinde insan yaşamında ciddi risklerle

karşı karşıya kalınacağı açıktır. Riskleri dikkatte alan bir perspektifle teknoloji okuryazarlığını tesis etmek ve toplumun bilinçlendirilmesini sağlamak devlet için sosyal bir sorumluluk alanıdır.

Bugün en önemli sorunlarımızdan biri, GSM baz istasyonları, trafo merkezleri ve enerji nakil hatlarından kaynaklanan elektromanyetik dalgaların insan sağlığı üzerindeki etkileridir. Bina cephesine, aydınlatma direklerine, çatı ve teraslara geliş güzel ve plansız olarak konumlandırılan GSM baz istasyonları komşu binalarda bulunan yaşam alanlarını direk karşıdan hedef almakta ve sürekli olarak elektrik alanı maruziyetinde bırakmaktadır. Mevcut GSM baz istasyonlarının oluşturduğu elektromanyetik kirliliğin yanısıra 3N GSM baz istasyonlarının hizmete girmesi ile birlikte elektromanyetik kirlilik konusuna ilişkin endişeler gittikçe önem kazanmaktadır.

Şehir merkezlerinde ve yapılaşmanın yoğun olduğu alanlarda artık her 100 metrede bir, baz istasyonları ile karşılaşırız. 3N ile görüşme yapılan bölgedeki baz istasyonunun kapsadığı alanın içinde ne kadar çok abone iletişim halinde ise, veri iletim hızı da o ölçüde düşmektedir. Kullanıcılar, bulundukları hücrenin hızını paylaştıkları için hız kavramı değişkendir.

Hizmetlerin kaliteli ve istenilen seviyede tüketiciye yansması için abone yoğunluğuna paralel olarak baz istasyonu sayısını o ölçüde artırılması zorunluluğu vardır. Bu durum, 3N hizmeti ile şimdiki düzensiz, görüntü kirliliği oluşturan ve insan sağlığı için tehlikeli baz istasyonlarının sayısının daha da artacağı anlamına gelmektedir.

Bazı ülkelerde elektromanyetik kirlilik değeri, bu yerleşim bölgelerinde yer alan konut fiyatlarının düşmesine bile neden olmaktadır. Bugün insanlar depreme dayanıklı, orman manzaralı veya deniz manzaralı konutlara rağbet gösterirken, yakında yoğun elektromanyetik alanlardan uzak veya kablosuz iletişimin olmadığı yaşam alanlarına gereksinim duyacaklardır.

Başta Avrupa ülkeleri olmak üzere, birçok ülkede bu alanda çeşitli çalışmalar yürütülürken Türkiye’de yetkililer elektromanyetik alanlardan kaynaklı halk sağlığı riskleri konusundan uzak durmayı tercih etmektedirler. Binlerce meslektaşımızın ve üyemizin hizmet verdiği ve yönlendirdiği telekomünikasyon alanına ilişkin olarak hazırlanan yönetmelik taslak çalışmalarında kamu kurumu niteliğindeki meslek

örgütümüzün görüş ve önerilerini almayan BTK, meslek kuruluşlarını bypass etmektedir.

Balkonlara yakın bina yan duvarlarına, bina teraslarına ve eğitim kurumları civarında montaj ve kuruluş yeri yönetmeliğine uymayan uygulamalar, denetimin hangi boyutta olduğunu gözler önüne sermektedir. Diğer taraftan istasyon yeri bulma ve kiralama hizmetleri, işletmeci tarafından taşeronlaştırılmış olduğundan, düşük kira bedelleri de, kuruluş yerlerinin belirlenmesinde öncelikli olmaktadır. 2001 tarihli elektromanyetik alan şiddeti limit değerleri, ölçüm ve denetlenmesine ilişkin yönetmelikte kuruluş yerlerinin seçiminde il mahalli çevre kurullarının incelemesi ve görüş bildirmesi isteniliyordu. Ancak bu yönetmeliği kaldırarak getirilen 16 Mayıs 2009 tarihinde yayımlanan “Elektronik Haberleşme Cihazlarına Güvenlik Sertifikası Düzenlenmesine İlişkin Yönetmelik” ile il mahalli çevre kurulları bypass edilmiş, böylece BTK her anlamda tek yetkili kuruluş haline getirilmiştir.

Baz istasyonlarının denetim sürecini hızlandıracak olan toplumsal tepkilerdir. Bu tepkiler sonucu yargıya taşınan çeşitli davalar sonucunda bazı baz istasyonlarının kaldırılması kararı verilmesi bu durumu kanıtlamaktadır. Son olarak Samsun’un Bafra İlçesi’ndeki mahalle sakinleri tarafından bir baz istasyonunun kaldırılması için açılan dava; “Hiçbir hizmet, insan yaşamı kadar değerli değildir” vurgusunu yapan Yargıtay 4. Hukuk Dairesi’nin, 5 Temmuz 2009 tarihinde verdiği baz istasyonunun kaldırılması kararı ile sonuçlanmıştır.

Bu örnek kararlar dikkate alınarak, baz istasyonlarının kurulumunda ciddi denetimlerin yapılması gerektiği açıktır. Baz istasyonlarının kurulumu ve işletme dönemi, meslek odaları tarafından denetlenebilmeli, olumsuz ölçümle raporlanan veya yönetmelikte belirlenen limit değerlerin üzerinde elektrik alan şiddeti yayan tesisler işletme dışı bırakılmalıdır. Günümüzde olduğu gibi şirketlerin kendi istasyonlarını ölçmesi ve raporlamasına dönüşen ve duyarlı yurttaşların hukuki yollara başvurusu sonucu yapılan denetimin, halk sağlığını esas alan güvenilir kamusal denetim anlayışı ile bağdaşmayacağı açıktır.

Elektromanyetik alanların halk sağlığı üzerinde yarattığı sorunlara ilişkin olarak Gazi Non-İyonizan Radyasyondan Korunma Merkezi (GNRK) ayrıntılı bir açıklama yapacaktır. Bu açıklamanın ardından iki kurum olarak ortak önerilerimizi sunacağız.

**Elektrik Mühendisleri Odası
41.Dönem Yönetim Kurulu**

ÖNERİLER

1. Toplu taşıma araçlarında insanların elektromanyetik kirliliğe maruz kalmasının önlenmesi için telefonların kapalı tutulması zorunlu hale getirilmelidir.
2. Çocukların, yaşlıların ve hamilelerin yakınında cep telefonu kullanılmamasına dikkat edilmeli, zorunlu olmadıkça kullanılmaması, kullanılması halinde kısa süreli görüşme sonrasında telefonun kapatılmasına özen gösterilmesi gerekmektedir.
3. Yönetmeliklere uygun olmayan GSM tesislerine ruhsat verilmemeli, ruhsat verilen baz istasyonlarında ise periyodik olarak ölçüm ve denetlenme çalışmaları yapılmalıdır. Güvenlik sertifikası ve ölçüm değerleri halkın rahatlıkla görebileceği yerlere asılmalıdır.
4. İlgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından basın-yayın yolu ile elektromanyetik kirlilik konusunda uluslararası çalışmalara ilişkin halkı bilgilendirecek programlar yapılmalıdır.
5. Dünya Sağlık Örgütü tarafından yürütülen Elektromanyetik Alan Projesi'nde cep telefonu SAR değerleri için en fazla 0.1 W/kg SAR değeri önerilmektedir. Bu değer üzerinde cep telefonlarının ithalatının sınırlandırılması ve kullanılmaması tercih edilmelidir. (SAR, (Specific Absorbtion Rate-Özgül Soğurma Oranı) cep telefonu kullanılırken vücudun soğurduğu elektromanyetik enerjisi miktarı ölçüsüdür. Diğer bir deyişle vücudun 1 kg'nın sıcaklığını 1° C yükselten elektromanyetik enerji miktarıdır.)
6. Tüketicinin korunması veya bilgilendirilmesi için cep telefonları üzerinde SAR değerlerinin yazılması zorunlu hale getirilmelidir.
7. Kamu sağlığına önem veren ve riskleri asgari düzeyde tutmaya çalışan bazı ülkeler gibi Türkiye de Uluslararası İyonize Olmayan Radyasyondan Korunma Komisyonu'nun (ICNIRP) belirlediği elektrik alan şiddetinin 1/10 düzeyini kullanmalıdır. Cihaz başına 900 Mhz için 4 V/m, 1800 MHz ve 2100 MHz için 6 V/m olarak yeniden düzenlemelidir.
8. Kablosuz iletişim sistemine alternatif yöntemler teşvik edilmelidir. Zorunlu olmadıkça okullarda kablosuz iletişim

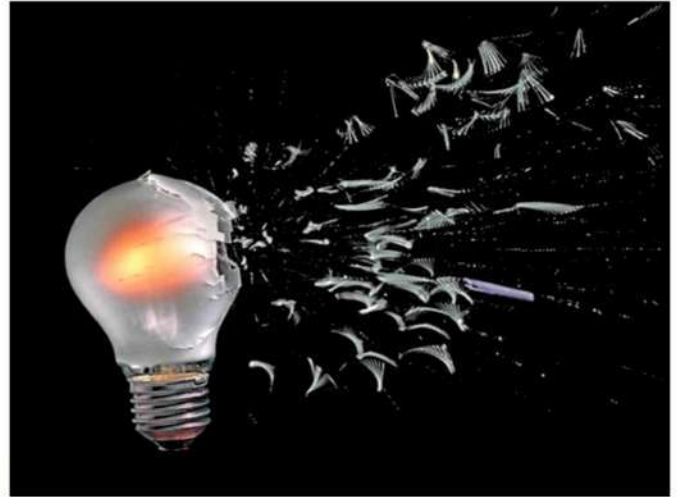
kullanımına gidilmemelidir.

9. Halk kablosuz telefon, kablosuz internet ve cep telefonu kullanımıyla oluşabilecek riskler konusunda bilgilendirilmeli, kullanıcıların kablosuz telefon konuşmalarını kısaltmaları ve uzun konuşmalar için sabit hatları kullanmaları konusunda uyarılar yapılmalıdır.

10. Küçük çocukların ve gençlerin kablosuz telefon ve cep telefonu kullanımı mümkün olduğunca kısıtlanmalı ve telefon şirketlerinin onlara yönelik pazarlama yapmaları ivedilikle yasaklanmalıdır. Elektromanyetik kirlilikten kaynaklı halk sağlığı boyutu da dikkate alınarak, reklam ve kampanyaların duyuru ve tanıtım biçimine ilişkin olarak Reklam Kurulu tarafından ilkeler belirlenmeli ve denetim yapılmalıdır. Bu kapsamda Radyo ve Televizyon Üst Kurulu da üzerine düşen görevi yapmalıdır.

11. Elektromanyetik alan yayan cihazların yakınına girişleri kısıtlayarak ve cihazın ekranlanmasını sağlayarak çalışanlar korunmalıdır.

12. Anten ve kulelerin kurulacağı yerler, insanların maruziyetini en aza indireyecek şekilde planlanmalıdır.

13. Yerleşim alanlarında elektromanyetik alanlara aşırı duyarlı insanlar için kablosuz iletişimin olmadığı alanlar oluşturulmalıdır.

14. Cep telefonu sektörü (ilgili bakanlıklar ve işletmeciler düzeyinde) gelirlerinin bir kısmının elektromanyetik alanların sağlık/biyolojik etkilerini araştıran bağımsız kurum ve kuruluşlara aktarılması yönünde gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

15. Baz istasyonlarının kurulumunda uyulması gereken hususlar ve halk sağlığı konusunda Ulaştırma Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Bilgi İletişim Teknolojileri Kurumu, GNRK ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile (EMO, TTB gibi) ile işbirliği yapmalıdır. Elektromanyetik kirliliğin denetimi konusunda tek yetkili kurum, BTK olmamalıdır.

16. Baz istasyonlarının inşa edilmesinde cep telefonu işletmecileri; yerel yönetimlere, yerel çevre ve sağlık otoritelerine kurdukları antenin yükseklik, frekans, güç yoğunluğu ve elektromanyetik alan şiddeti gibi teknik detaylarını içeren; 16 Mayıs 2009 tarihinde yürürlüğe giren “Elektronik Haberleşme Cihazlarına Güvenlik Sertifikası Düzenlenmesine İlişkin Yönetmelik” uyarınca hazırlanması gereken ölçüm değerleri tablosu ve güvenlik sertifikası bilgilerini vermekle yükümlü tutulmalıdır.

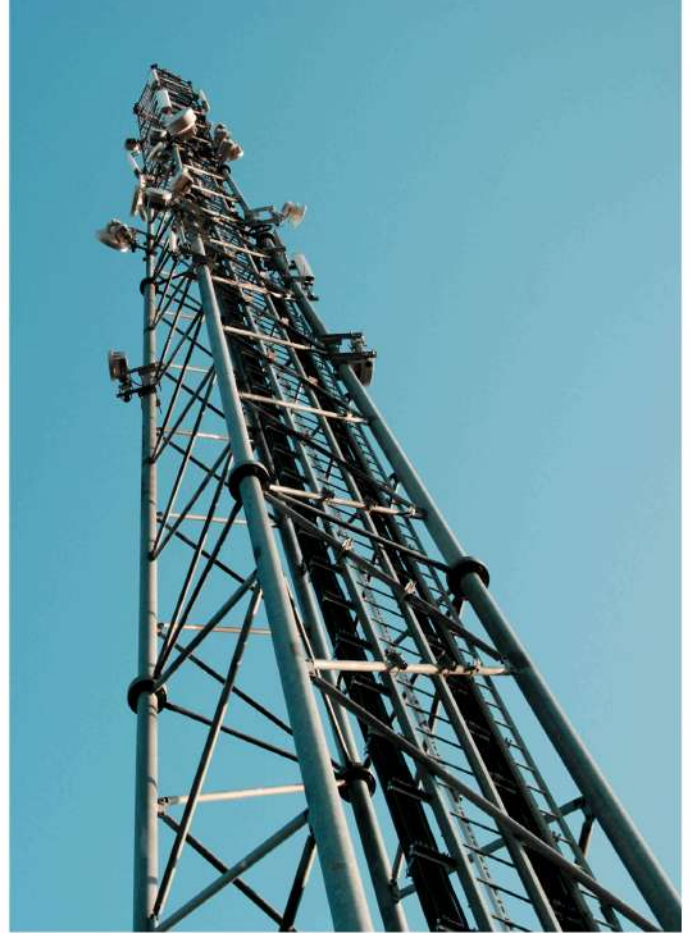
17. Yerel yönetimler baz istasyonları raporlarının güncelleştirilmiş listelerini tutmak, baz istasyonu envanterini çıkartmak, haritalandırmasını yapmak ve gerektiğinde bu bilgileri halka vermekle yükümlü olmalıdır. Her vatandaş yaşadığı şehir ve mahalle ile ilgili söz konusu bilgileri sadece yerel yönetimlerden değil, Ulaştırma Bakanlığı ve diğer ilgili Bakanlıklardan ücretsiz telefon hattı aracılığı ile kolaylıkla temin edebilmelidir. Ayrıca bu konulara ilişkin her türlü bilgiye ilgili bakanlıkların web sitelerinde de yer verilerek, bilgiye herkesin ulaşabilmesi sağlanmalıdır.

18. Sağlık Bakanlığı; elektromanyetik dalgaların insan sağlığı üzerindeki riskleri konusunda halkı bilgilendiren, sağlık şikâyetleri ve rahatsızlıklarını istatistik verilere dönüştüren, tanı ve tedavi kapsamlı bir merkez kurmalıdır. Sözü edilen bu sağlık merkezi, Dünya Sağlık Örgütü ve benzeri uluslararası kurumlarla koordineli çalışacak biçimde yapılandırılmalıdır.

19. BTK’ya bağlı bölge müdürlüklerinin yurt genelinde denetim ve kontrolü yeterince uygulayabilecek yapılanmaya sahip olmadıkları görülmektedir. Üniversiteler ve kamu hizmeti veren meslek odaları gibi bağımsız ve tarafsız kuruluşlar gerekli ölçüm ve denetimleri gerçekleştirmek suretiyle halktan gelen şikâyetlere cevap verilebilecek şekilde yapılandırılmaları gerekmektedir.

20. Baz istasyonlarının Elektrik alan şiddeti değerlerinin denetim ve kontrol altına alınması amacıyla, elektronik ortam

üzerinden BTK bünyesinde çalışan bir merkezde toplanması, söz konusu bilgilerin anlık olarak izlenmesi ve kayıt altına alınması sağlanmalıdır. Kamu sağlığı için çok büyük önem taşıyacak uzaktan denetim metoduyla yönetmelikle sınırlandırılan değerlerin üzerine çıkılması halinde gerekli uyarıların veya cezai işlemlerin yapılması sağlanabilecektir.

Dünya Sağlık Örgütü’nün tanımına göre sağlık; her türlü fiziksel, ruhsal ve duygusal anlamda iyi olma durumudur. Bize düşen daima bireyi her şeyin üstünde tutan toplumsal yaklaşımlar olmalıdır. Bu anlayışla, Baz istasyonlarının çocukların bulunduğu hastane, çocuk bahçesi, kreş ve okul gibi yerlere veya yakınlarına kurulmasından sakınılması,

- Baz istasyonlarını kurma kararında halkın duyarlılığı ve estetiğin göz önüne alınması,
- Cep telefonu operatörleri ile çevrede oturanlar arasında baz istasyonu kurulmadan önce bir anlaşmanın olmasına önem verilmesi gerekmektedir.